

HEYNDERICKX, Karel (eigenlijk Emilius M.J.Carolus) (Sint-Niklaas 27 januari 1875 – Doesburg 4 oktober 1962).

Volgde als telg uit de gegoede katholieke burgerij de middelbare school aan het Klein Seminarie van Sint-Niklaas, waar hij in 1893 mee de Wase Studentenkring oprichtte. Van 1894 tot 1899 studeerde Heynderickx rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven, waar hij ook hoofdredacteur was van het studententijdschrift *Ons Leven*. Ruimere bekendheid zou deze muzikaal getalenteerde jurist verwerven als samensteller van het *Studenten-liederboek* (1898).

Karel Heynderickx trok na zijn activistische periode naar Nederland, waar hij aanhanger werd van de Groot-Nederlandse gedachte. Hij was daarna onder meer nog voorzitter van De Groot-Nederlandsche Actie. (ADV N)

Eind 1900 werd Heynderickx benoemd tot stadssecretaris te Sint-Niklaas, waar hij zich vóór 1914 ook manifesteerde als een van de meest actieve promotoren van de V.B., onder andere als voorzitter van de Katholieke Gilde en de Vlaamse Kring. Als algemeen secretaris van het **Davidsonsfonds** bewerkstelligde Heynderickx ondertussen vanaf 1907 met voorzitter **Emiel Vliebergh** en propagandist **Eligius Ossenblok** de hernieuwde opbloei van deze katholieke cultuurvereniging.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog raakte Heynderickx als een van de voormannen in de **Katholieke Vlaamsche Oudhoogstudentenbond** in 1916 betrokken bij de vernederlandsing van de Gentse hogeschool. Hij ondertekende met **Leo Meert** en **Marten Rudelsheim** het Manifest van de nieuwe **Hoogeschoolbond** en aanvaardde een benoeming tot erehoogleraar in het administratief recht aan de vernederlandsde hogeschool. Na enige aarzeling werd hij pas in december 1917 lid van de **Raad van Vlaanderen**, mede om het katholieke element in de Raad te versterken. Na de afkondiging van de bestuurlijke scheiding (21 maart 1917) werd hij benoemd tot secretaris-generaal van het ministerie van binnenlandse zaken. Op hetzelfde ministerie trad hij vanaf 28 januari tot september 1918 op als

Gevolmachtigde voor binnenlandse zaken (**Commissie van Gevolmachtigden**). In 1917 kreeg hij ook een bestuurszetel in de toen pas opgerichte **Dietsche Bond**.

Heynderickx, die later door het Belgisch gerecht tot levenslang zou worden veroordeeld, week kort vóór 11 november 1918 uit naar Den Haag. Het zou tot 1922 duren vooraleer hij daar een betrekking vond als handelsvertegenwoordiger voor een Duitse firma van fotomateriaal. Pas toen kon zijn gezin, dat negen kinderen telde, worden herenigd. Intussen was Heynderickx, zoals zovele activistische ballingen, geëvolueerd tot een uitgesproken aanhanger van de Groot-Nederlandse beweging (**Groot-Nederland**). Daarin speelde hij tijdens het interbellum een bescheiden rol.

Vanaf 1936 was hij actief in **Karel Waternaux' Stichting Noord-Nederland-Vlaanderen**, als voorzitter van de Haagse afdeling. Hij was eveneens voorzitter van **De Groot-Nederlandsche Actie** (1940-1941) en in die jaren ook lid van **Arnold Meijers Nationaal Front**. Als oud-activist kreeg Heynderickx tijdens de Tweede Wereldoorlog schadevergoeding en een pensioen van de **Borms-commissie**, wat hem nadien opnieuw moeilijkheden bezorgde met de Belgische autoriteiten.

Tijdens de laatste tien jaar van zijn leven woonde Heynderickx in het Gelderse stadje Doesburg, dat hem inspireerde om na meer dan een halve eeuw weer te gaan schilderen. Hij werd begraven in zijn geboortestad Sint-Niklaas, waar in de **Bibliotheca Wasiana** ook het merendeel van zijn nagelaten papieren bewaard wordt.

WERKEN: *Studentenliederboek*, 1898; – 'Het Gulden Doek van Vlaanderen', in *De Nieuwe Gids* (juni 1939), p. 940-964.

LITERATUUR: M. Joos, *Catalogus van de verzameling Karel Heynderickx in de Bibliotheca Wasiana te Sint-Niklaas*, 1978; – N. van Campenhout, *Karel Heynderickx (1875-1962). Een biografische schets*, 1979; – L. Buning, 'Heynderickx, Emilius Maria Josephus Carolus', in *NBW*, VIII, 1979; – N. van Campenhout, 'Balling in Nederland. Een hoofdstuk uit het leven van Karel Heynderickx (1918-1929)', in *WT*, jg. 38, nr. 3 (1979), kol. 149-160; – id., 'De activistische keuze van Karel Heynderickx', in *WT*, jg. 40, nr. 3 (1981), kol. 163-174; – L. Wils, *Honderd jaar Vlaamse Beweging*, I-II, 1977-1985; – P. van Oyen, 'De Vlaamse Beweging te Sint-Niklaas 1900-1914', in *Annalen van de Oudheidkundige Kring van het Land van Waas*, jg. 93 (1990), p. 5-104; – D. Vanacker, *Het activistisch avontuur*, 1991.

ILLUSTRATIE(S), zie: activisme.

NICO VAN CAMPENHOUT